

# Positionering informatiebeveiliging en privacy (enquête)

IBPDO13

# Verantwoording

## Met dank aan:

Deelnemers enquête uit de mbo sector.

Willem Karssenbergh (saMBO-ICT) voor het ontwerpen en beheren van de Enquête tool.

## Bewerkt door:

Kennisnet / saMBO-ICT

### Auteurs

Leo Bakker (Kennisnet)

Ludo Cuijpers (saMBO-ICT en Leeuwenborgh)

Versie 2. 0, juli 2016

## Sommige rechten voorbehouden

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(s) en uitgever van Kennisnet geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

### Creative commons

Naamsvermelding 3.0 Nederland  
(CC BY 3.0)



### De gebruiker mag:

- Het werk kopiëren, verspreiden en doorgeven
- Remixen – afgeleide werken maken

### Onder de volgende voorwaarde:

- Naamsvermelding – De gebruiker dient bij het werk de naam van Kennisnet te vermelden (maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat zij daarmee instemt met uw werk of uw gebruik van het werk).

# Inhoudsopgave

<b>Verantwoording.....</b>	<b>2</b>
<b>1. Bevindingen en aanbevelingen enquête .....</b>	<b>4</b>
1.1 Respons .....	4
1.2 Bevindingen positionering .....	4
1.3 Voortgang IBP.....	4
1.4 Ibp documenten en gewenste scholing .....	5
1.5 Mbo benchmark informatiebeveiliging.....	5
1.6 Nieuwe enquête 2016.....	5
<b>2. Positionering IBP.....</b>	<b>6</b>
2.1 Positionering informatiebeveiliging en privacy.....	6
2.2 Rollen informatiebeveiliging en privacy.....	7
<b>3. Voortgang ibp.....</b>	<b>8</b>
3.1 Vragen uit 2015 die ook (deels) in 2016 gesteld zijn.....	8
3.2 Nieuwe vragen in 2016 .....	8
3.2.1 Privacy .....	8
3.2.2 Uitdagingen in de mbo sector .....	8
3.2.3 Audits en benchmark.....	9
<b>4. IBP documenten en gewenste scholing (2015) .....</b>	<b>10</b>
<b>5. Mbo benchmark informatiebeveiliging (2015) .....</b>	<b>11</b>
Bijlage 1: Respons enquête 2015 .....	12
Bijlage 2: Framework informatiebeveiliging en privacy in het mbo .....	13

# 1. Bevindingen en aanbevelingen enquête

In september 2015 is de enquête “positionering informatiebeveiliging en privacy” uitgezet onder alle 66<sup>1</sup> mbo instellingen”.

Het onderzoek bestond uit 4 onderdelen, t.w.:

- **Positionering informatiebeveiliging en privacy** (hoofdstuk 2);
- **Voortgang informatiebeveiliging en privacy** (hoofdstuk 3);
- **Gebruikte documenten en gewenste scholing** (hoofdstuk 4);
- **Deelname aan mbo benchmark informatiebeveiliging** (hoofdstuk 5);

## 1.1 Respons

50 mbo instellingen hebben de enquête ingevuld en 16 dus niet. Deze 16 instellingen zijn telefonisch benaderd om deze alsnog in te vullen. Een viertal instellingen hebben anoniem ingevuld en behoren dus tot de groep “niet ingevuld”. Zie bijlage 1

Alle bevindingen zijn gebaseerd op de 50 mbo instellingen die deelgenomen hebben aan het onderzoek. Aannemelijk is dat de resultaten naar beneden bijgesteld zouden moeten worden als de 16 “niet-invullers” dat alsnog zouden doen, omdat uit de telefonische respons de indruk werd gewekt dat de meerderheid van de 16 nog geen beleid op het gebied van informatiebeveiliging en privacy hebben ontwikkeld.

## 1.2 Bevindingen positionering

Positionering informatiebeveiliging in de mbo sector:

- 1/3 als onderdeel van ict beheer;
- 1/3 als onderdeel van informatiemanagement of Bestuursbureau (centraal gepositioneerd);
- 1/3 nog niet geregeld.

Positionering privacy in de mbo sector:

- ½ heeft privacy “ergens” ondergebracht (zeer divers);
- ½ heeft privacy nog nergens ondergebracht.

Opvallend (geruststellend) is dat 14 mbo instellingen informatiebeveiliging en privacy in één afdeling hebben ondergebracht, dat is 28 %. Omdat 24 instellingen privacy nog nergens hebben ondergebracht zou dus een, voorzichtige, conclusie kunnen zijn (op basis van extrapolatie) dat de helft van instellingen, nu of in de toekomst, privacy en informatiebeveiliging onder één functionaris / afdeling gaan brengen.

De salarisschaal van de informatie en privacy medewerker, al dan niet gecombineerd, is gemiddeld schaal 11 (tussen 10 en 12 met een uitschieter naar beneden).

1/3 van de mbo instelling heeft een IBP manager benoemd.

1/3 heeft een privacy en/of security manager (officer) benoemd.

1/3 heeft nog geen enkele ibp functionaris benoemd.

## 1.3 Voortgang ibp

- Een kwart van de mbo instellingen heeft een risico analyse gemaakt en een beleidsplan Informatiebeveiliging opgeleverd. De helft werk hier aan. Een kwart moet nog beginnen.
- De helft van de mbo instellingen heeft nog geen stappen gezet om privacy op orde te krijgen. 10% heeft een beleid en 40% werkt er aan.
- 20% voert in nabije toekomst een ibp audit uit, 40% werkt er aan en 40% heeft dit nog niet gepland.

---

<sup>1</sup> ROC Amsterdam / ROC Flevoland hebben 2 enquêtes ingeleverd. Deze zijn beide verwerkt, vandaar 66 en niet 65 mbo instellingen.

### 1.4 Ibp documenten en gewenste scholing

De top 3 van de meest gebruikte documenten zijn:

1. Mbo toetsingskader informatiebeveiliging (plus normenkader ib) met 66%. 3 instellingen (6%) gebruiken een eigen toetsingskader. 28% moet de keuze tussen zelf ontwikkelen of gebruik maken van het Taskforce document nog maken. Er van uitgaande dat deze instellingen geen eigen normen en toetsingskader gaan ontwikkelen is het aannemelijk dat op termijn ruim 90% van de mbo instellingen gebruik maken van deze documenten.
2. Model informatiebeveiliging voor de mbo sector met 60%. 14% heeft een eigen beleid ontwikkeld. Op termijn is het aannemelijk dat ruim 80% van dit document gebruik gaat maken.
3. Technische Quick scan (APK) met 58 %. Slechts 4% heeft een eigen APK keuring.

De top 3 van de minst gebruikte documenten:

1. Competenties ibp met 40%. Overigens heeft 52% nog geen keuzes gemaakt op dit gebied.
2. Toetsingskader examinering met 44%. 46% heeft nog geen alternatief voor dit document, 10% heeft een eigen ontwikkeld beleid/document.
3. Toetsingskader privacy met 48%. 42% heeft nog geen alternatief voor dit document, 10% heeft een eigen ontwikkeld beleid/document.

De vraag naar masterclasses blijft groot.

De masterclasses IBP zijn door 60 deelnemers gevolgd. Als de vierde masterclasses IBP is afgerond is dan hebben 50 mbo instellingen, 6 ho instellingen en 1 vo instelling een basis gelegd voor Informatiebeveiliging binnen hun onderwijs instelling.

De aanmeldingen voor masterclasses Privacy en Enterprise Architectuur lopen voortvarend.

De deelnemers aan de enquête zouden het waarderen als op een viertal gebieden nieuwe masterclasses zouden worden aangeboden:

1. Masterclasses ibp voor College van Bestuur leden;
2. Masterclasses Governance en ibp;
3. Masterclasses ibp Awareness;
4. Masterclasses ibp Kennisonderhoud (Best practices, nieuwe wet- en regelgeving, nieuw aanbod van saMBO-ICT, Kennisnet, SURF en externe leveranciers).

### 1.5 Mbo benchmark informatiebeveiliging

22 mbo instellingen hebben aangegeven deel te willen nemen aan de benchmark. Tijdens de kick off meeting op 9 oktober 2015 zijn er 13 verschenen en 4 hebben per mail of telefonisch aangegeven mee te willen doen maar voor de kick off verhinderd te zijn. De benchmark zal dan ook met 17 mbo instellingen (4 AOC's, 11 ROC's en 2 vakscholen) van start gaan.

### 1.6 Nieuwe enquête 2016

Medio 2016 zijn een aantal vragen opnieuw gesteld tijd een bijeenkomst van de IBP manager. Deze groep is niet volledig te vergelijken met de deelnemers aan de enquête uit 2015.

Ondanks deze kanttekening een aantal conclusies (onder voorbehoud):

- Alle aanwezige mbo instellingen hebben inmiddels informatiemanagement en privacy belegd binnen hun instelling (zie 2.1).
- 77% (2016) beschik over een ibp plan, was 60% (2015).(zie 3.1).
- 80% is bezig af klaar met het ibp traject, 20% moet nog beginnen (zie 3.2.1).
- 94% denkt dat het personeel de grootste uitdaging is om mee te krijgen in het ibp traject (zie 3.2.2).
- 96% denkt de zelf regulering te kunnen realiseren op basis van peer audits.

## 2. Positionering ibp

### 2.1 Positionering informatiebeveiliging en privacy

- Bij welke afdeling is informatiebeveiliging ondergebracht?

	2015	2016
Zelfstandig, rechtstreeks onder het CvB	12%	24%
Kwaliteitszorg	2%	6%
Informatiemanagement	22%	34%
Functioneel beheer	2%	
Ict beheer	30%	18%
Nog niet geregeld	28%	
Anders namelijk: <i>Jurist, KZ en ICT</i>	2%	18%
Anders namelijk: <i>Bedrijfsvoering</i>	2%	

- Bij welke afdeling privacy ondergebracht?

	2015	2016
Zelfstandig, rechtstreeks onder het CvB	14%	18%
Kwaliteitszorg	24%	3%
Informatiemanagement	12%	21%
Functioneel beheer		
Ict beheer	12%	3%
Nog niet geregeld	48%	
Anders namelijk: <i>jurist</i>	4%	15%
Anders namelijk: <i>divers</i>	4%	32%
Anders namelijk: <i>Bedrijfsvoering/informatiebeveil.</i>	2%	9%

- Is privacy en informatiebeveiliging bij één afdeling als één onderdeel ibp ondergebracht?

14 van de 50 ondervraagden hebben informatiebeveiliging en privacy gecombineerd in één afdeling. Dit is 28 %.

## 2.2 Rollen informatiebeveiliging en privacy

- Is er een Informatiebeveiliging en privacy medewerker<sup>2</sup> benoemd? Ja/nee  
 16 van 50 mbo instellingen (32%) hadden in 2015 een ibp medewerker benoemd.  
 In 2016 waren dat 13 van de 34 (38%) mbo instellingen..
- Is er een aparte medewerker informatiebeveiliging benoemd? Ja/nee  
 11 van 50 mbo instellingen (22%) hadden in 2016 een aparte medewerker 6  
 informatiebeveiliging benoemd.  
 In 2016 waren dat 13 van de 34 (38%) mbo instellingen.
- Is er een aparte medewerker privacy benoemd? Ja/nee  
 6 van 50 mbo instellingen (12%) hebben een aparte medewerker privacy benoemd  
 In 2016 was er geen enkele (aanwezige) mbo instelling met een aparte medewerker privacy.
- Is er geen aparte medewerker benoemd? Ja/nee  
 11 van 50 mbo instellingen (22%) hebben nog geen aparte medewerker benoemd.  
 In 2016 waren dat 13 van de 34 (54%) mbo instellingen.

Wat is (zijn) de functienaam (-namen) van de functionaris informatiebeveiliging en/of privacy en wat is de FUWASYS schaal (2015)?

Functiegebied	Functienaam	Schaalinde- ling	Eventuele opmerkingen
Informatiebeveiliging en privacy	Information Security Officer	11	Combi functie informatiemngt
	Security & Privacy Officer	11 of 12	
	Beleidsmedewerker veiligheid	10	
	Ibp medewerker	6/7	
	CSO	11	
	Security officer	9 of 10	
	Privacy officer	10	
	Informatiemanager met veiligheid	12	
	Hoofd informatisering	11	
	Jurist	11	
	Security specialist	10	
	Hoofd informatiemanagement	11	
	Informatie manager	12	
Beleidsmedewerker/adviseur informatiebeveiliging	12		

<sup>2</sup> Medewerker kan zijn: manager, coördinator, beleidsmedewerker, etc.

## 3. Voortgang ibp

### 3.1 Vragen uit 2015 die ook (deels) in 2016 gesteld zijn

Vragen	2015			2016		
	Ja	Wordt aan gewerkt	Nee	Ja	Wordt aan gewerkt	Nee
Er is een analyse gemaakt van de risico's ibp.	22%	50%	28%	39%	48%	13%
Er zijn maatregelen genomen om de risico's te reduceren.	26%	48%	26%			
Er is een beleidsplan voor informatieveiligheid vastgesteld.	22%	38%	40%	54%	23%	23%
Er is een beleidsplan voor privacy vastgesteld.	8%	42%	50%	32%	34%	34%
Er wordt, tenminste, eens per 3 jaar een externe (beperkte) it-audit uitgevoerd.	22%	28%	50%			
Er wordt vanaf 2015, tenminste, eens per twee jaar een interne ibp-audit uitgevoerd.	18%	40%	42%	72%		28%

Bron: ICT Monitor mbo

### 3.2 Nieuwe vragen in 2016

#### 3.2.1 Privacy

##### Op welke wijze wordt de functie FG (Functionaris Gegevensbescherming) vormgegeven?

Gecombineerde functie met een ander interne rol:	12%
Gecombineerde functie met een ander interne functie:	24%
Apart benoemde FG:	9%
Nog niet geregeld:	55%

##### Wie draagt zorg voor de implementatie van de privacy statements uit het IBP beleid?

Ibp medewerker:	13%
Informatiemanager	26%
Security officer:	13%
Privacy officer:	10%
Security / Privacy officer:	13%
IT manager:	10%
FG:	10%
Diversen:	5%

##### Waar sta je in het implementatie traject nu?

Ik ben al bijna klaar:	6%
Ik ben volop bezig:	31%
Ik ben al voorzichtig begonnen:	44%
Ik moet nog beginnen:	19%

#### 3.2.2 Uitdagingen in de mbo sector

##### Bij welk cluster voorzie jij op dit moment de grootste risico's voor jouw instelling?

Beleid en organisatie:	6%
Personeel:	94%
Overige clusters:	0%



### Bij welk cluster voorzie je de grootste knelpunten bij de implementatie?

Beleid en organisatie:	30%
Personeel:	52%
Controle en logging:	9%
Overige:	9%

### Hoe ben je van plan het personeel voor te lichten over ibp?

Zelf voorlichting geven:	61%
Externen inhuren:	13%
Dat is een HR feestje:	10%
We liften mee op de landelijke campagnes:	10%
Nog geen flauw idee:	6%

## 3.2.3 Audits en benchmark

### Ga je mee doen aan de peer reviews?

Ik doe al mee:	33%
Ik wil gaan meedoen:	52%
Ik doe niet mee:	15%

### Hoe wil je in de toekomst in het kader van zelfregulering de audits uitvoeren?

Peer audit:	96%
Extern bureau:	4%

### Welke audits zijn er intussen uitgevoerd in je instelling?

Geen:	26%
Een quick scan:	19%
Een self assessment:	42%
Een peer assessment:	3%
Een externe audit:	10%

### Wat is een goede en realistische stip op de horizon voor de benchmark?

Niveau 2 in 2018:	27%
Cluster 1 en 2 op niveau 3 in 2018:	20%
Alles op niveau 3 in 2020:	42%
Cluster 1 en 2 op niveau 4 in 2020:	7%
Anders...:	4%

## 4. Ibp documenten en gewenste scholing (2015)

Welke van de onderstaande documenten die ontwikkeld zijn door de Taskforce IBP zijn of worden in de nabije toekomst gebruikt?

Code	Document titel	Gebruik ik al of in de nabije toekomst	Gebruik ik niet (of document onbekend)	Eigen versie of document
IBPDO1	Verantwoordingsdocument ibp	31 (62%)	16	3
IBPDO2A	Normenkader informatiebeveiliging mbo	32 (64%)	14	4
IBPDO2B	Privacy Compliance Kader mbo	28 (56%)	20	2
IBPDO3	Mbo toetsingskader informatiebeveiliging	33 (66%)	14	3
IBPDO5	Roadmap ibp voor de mbo sector	27 (54%)	14	9
IBPDO6	Model informatiebeveiliging voor de mbo sector	30 (60%)	13	7
IBPDO7	Toetsingskader privacy	24 (48%)	21	5
IBPDO8	Toetsingskader examinering	22 (44%)	23	5
IBPDO12	Competenties ibp	20 (40%)	26	4
IBPDO29	Handleiding risicomangement	26 (52%)	18	6
IBPDO30	Technische Quickscan (APK)	29 (58%)	19	2

Bron: <https://www.sambo-ict.nl/programmas/informatiebeveiliging/>

Welke toekomstige scholing, aangeboden door saMBO-ICT of Kennisnet, zou iemand van jouw instelling willen gaan volgen?

Code	Omschrijving Masterclasses	Ik of een collega gaan deze masterclass volgen	Geen interesse
McIBP4	Masterclasses informatiebeveiliging groep 4 Voorjaar 2016 2 maal 2 dagen plus overnachting plus slotdag (5 dagen)	17	33
McP1	Masterclass Privacy 19 en 20 november 2015 2 dagen plus overnachting	33	17
McRA1	Masterclasses Enterprise (+ referentie) Architectuur IBP Voorjaar 2016 2 dagen plus overnachting	26	24

Welke andere scholing, georganiseerd door saMBO-ICT of Kennisnet op het gebied van ibp, zou er in de toekomst alsnog moeten worden aangeboden?

- Masterclasses voor College van Bestuur leden.
- Herhaal masterclasses ibp
- Masterclasses Bewustzijn ibp
- Masterclasses Governance

## 5. Mbo benchmark informatiebeveiliging (2015)

De volgende mbo instellingen hebben deelgenomen aan de benchmark ibp in 2015.

NR.	Contactpersoon	mbo instelling	9-10
1	Martijn Deiman	Aeres Groep	X
2	Rienk de Vries	Albeda College	X
3	Joep Lemmens	Arcus	X
4	Martijn van Hoorn	CITAVERDE College	X
5	Rene Dol	Deltion College	X
6	Donny Toebes	Graafschap College	X
7	Don van der Linden	Grafisch Lyceum Rotterdam	A
8	Willem Flink	Hoornbeeck College	X
9	Rene Bosman	Lentiz Onderwijsgroep	X
10	Marjolein Rombouts	MBO Utrecht	A
11	Esther van der Hei	Nimeto Utrecht	X
12	Martijn Broekhuizen	Noorderpoort	A
13	Rob Smit (Nordwin)	Nordwin College	X
14	Bram Bogers	Onderwijsgroep Tilburg	A
15	Co Klerkx	ROC van Amsterdam/ ROC Flevoland	X
16	Kim Kuipers	ROC van Twente	A
17	Martien van Beekveld	Summa College	X

	AOC
	ROC
	Vakschool

Kick off 9 oktober 2015 in Utrecht:

X = aanwezig

A = Afwezig maar neemt wel deel aan de benchmark.

## Bijlage 1: Respons enquête 2015

Deelnemers enquête:

1	Aeres Groep	1	Koning Willem I College	1	ROC Horizon College
2	Albeda College	2	Landstede	2	ROC Midden Nederland
3	Alfa-college	3	Leeuwenborgh Opleidingen	3	ROC Mondriaan
4	AOC de Groene Welle	4	Lentiz Onderwijsgroep	4	ROC Nijmegen
5	AOC Oost	5	MBO Amersfoort	5	ROC Nova College
6	AOC Terra / Onderwijsgroep Noord	6	MBO Utrecht	6	ROC RIVOR
7	Aventus	7	Nimeto	7	ROC Ter AA
8	Citaverde College	8	Noorderpoort	8	ROC TOP
9	Clusius College	9	Nordwin College (AOC Friesland)	9	ROC van Amsterdam
10	Deltion College	10	Onderwijsgroep Tilburg	10	ROC van Twente
11	Edudelta Onderwijsgroep	11	Regio College	11	ROC West-Brabant
12	Gilde Opleidingen	12	Rijn IJssel, Velperweg	12	STC-Group
13	Graafschap College	13	ROC A12	13	Summa College
14	Grafisch Lyceum Rotterdam	14	ROC Arcus College	14	SVO Opleidingen
15	Helicon Opleidingen	15	ROC De Leijgraaf	15	Wellantcollege
16	Hoornbeeck College	16	ROC Flevoland	16	Zadkine
17	ID College	17	ROC Friese Poort		

Niet deelgenomen aan de enquête:

1	CIBAP vakschool voor verbeelding	1	Da Vinci College	1	ROC Kop van Noord-Holland
2	Drenthe College	2	Dutch HealthTec Academy	2	Scalda
3	Grafisch Lyceum Utrecht	3	Friesland College	3	Scholengemeenschap De Rooi Pannen
4	ROC Leiden	4	Hout en Meubileringscollege - AMS/ROT	4	SOMA College
5	SintLucas / de eindhovense school	5	Leidse Instrumentmakersschool		
6	Berechja College	6	Mediacollege Amsterdam		

## Bijlage 2: Framework informatiebeveiliging en privacy in het mbo

Verantwoordingsdocument informatiebeveiliging en privacy in het mbo onderwijs (IBPDO1)							GEBRUIKERSGROEP IBP IN HET MBO Kennisnet SURF saMBO-ICT			
Mbo roadmap informatiebeveiligings- en privacy beleid (IBPDO5)										
Model informatiebeveiligings- en privacy beleid voor de mbo sector (IBPDO6)										
Toetsingskader informatiebeveiliging: clusters 1 t/m 6 (IBPDO3)					Toetsingskader privacy: cluster 7 (IBPDO7)					
Mbo ibp architectuur (IBPDO4)	Toetsingskader examinering pluscluster 8 IBPDO8		Tk digitaal ondertekenen pluscluster 9 IBPDO9		Toetsingskader vmbo-mbo pluscluster 10 IBPDO10	Benchmark mbo sector IBPDO11	Functie-waardering ibp IBPDO12	Positionering ibp IBPDO13	Risiko inventarisatie ibp IBPDO29	
	Handleiding BIV classificatie IBPDO14		BIV en PIA bekostiging IBPDO15		BIV en PIA indiensttreding IBPDO16		BIV en PIA online leren IBPDO17		Bewerkers-overeenkomst mbo versie IBPDO18	Certificerings-schema ibp ROSA IBPDO19
	Starterkit identity mngt mbo versie IBPDO22		Starterkit rbac mbo versie IBPDO23		Starterkit bcm mbo versie IBPDO24		Integriteit-code mbo versie IBPDO25	Acceptable use policy mbo versie IBPDO26	Responsible disclosure mbo versie IBPDO27	
	Implementatievoorbeelden van kleine en grote instellingen					Technische quick scan, APK (IBPDO30)				
	Handboek mbo-audits (IBPDO21)									
	Hoe? Zo! Informatiebeveiligingsbeleid in het mbo					en				Hoe? Zo! Privacy in het mbo
ibp mbo		voorbeelden		ibp ho (SCIPR)						
Normenkader Informatiebeveiliging mbo (IBPDO2A) Privacy compliance kader mbo (IBPDO2B)										